

Българските ракети в ерата на “звездните войни”

оз генерал Ангел **МАРИН***

Опитите за премахване на ракетите Р-300 (8К14) и СС-23 («Ока» 9К714) не отговаря на националните интереси и е показателно за правителствената политика в областта на сигурността.

Изглежда парадоксално, че докато в Съединените щати все по-настойчиво се говори за създаването на Национална система за противоракетна отбрана, в България “борбата срещу ракетите” се свежда до физическото ликвидиране на собствените ракетни войски.

Днес противоборството “ракети-противоракетна отбрана” навлиза в нова фаза. Има тенденция то да се превърне в парманентно надпреварване, каквото отдавна върви по линиите “танкове-противотанкови системи”; “самолети-противовъздушна отбрана” и т.н. Тези противоборства, както и между всеки тип оръжия, се водят с променлив успех, но с постоянен резултат – повишаване поразяващата възможност на съответните оръжия, тяхната цена, а оттам – и на печалбите на производителите им. При това борбата се води не само на военно-научно и

военно-техническо равнище, но и с политически средства. Както оръжията влияят на политиката и определят нейната сила и ефективност, така и политиката влияе върху оръжейните системи, съдейвайки за тяхното усъвършенстване, или напротив – за ликвидирането им.

Историята на

борбата срещу опасността от ракетна атака на потенциален противник, показва няколко неща: че

Ракетите са изключително сериозно средство за поразяване

че не могат да бъдат заменени от друг тип оръжия; че всеки се съобразява с притежаваните от противника му ракети и, накрая, че ако ракетите струват пари, ефективното противодействие срещу тях изисква не по-малко средства.

Някъде в тази сложна плетеница от сила и интереси е и скромното място на нашите ракети “земя-земя”, които са предмет на дебат в медиите по повод намерението на Министерството на отбраната да ги ликвидира. Случаят с ракетите Р-300 (Б.Ж.В.: бяха дислоцирани в ямболската ракетна бригада в района на с.Кабиле) и СС-23 (Телишката ракетна бригада, в с.Телиш до Плевен), чието премахване очевидно не отговаря на националните интереси, е показателен за цялостната политика на правителството в областта на националната сигурност. Впрочем, този случай нито е единичен, нито изолиран. Нямаме основание да вярваме, че се провежда обмислена политика и аргументите за подобно твърдение са много. Ето и някои от тях:

- За пет години живот на Закона за отбраната и въоръжените сили досега са правени десет промени в него, т.е. средно по две на година. При това, до края на 1997 е направена една промяна, а оттогава досега – девет. Нормални ли са толкова много промени на основополагащия за Въоръжените ни сили закон? Какво говорят те за неговите автори? И, как се чувства армията при такива чести промени на закона, определящ нейните задачи и функции – накратко, нейният живот? Може ли и най-устойчивата система да издържи на подобни трусове?

- Разработиха се множество планове за военната реформа, които се променят (актуализират) по няколко пъти или пък се отменят. Като резултат от това се получава постоянна несигурност, непрекъснато разкарване насам-натат, неоправдан разход на енергия и средства. Има потресаващи случаи: един танк за четири години е преместван осем пъти на различни места. Коя армия може да издържи на това?

- Само през 2000-та са отдадени поне седем разпореждания и заповеди на високо равнище, регламентиращи снабдяването на армията, като всичките са с противоречиви и объркани формулировки.

- Непрекъснато се играе със структурите – закриване, промяна, откриване на нови, включително и на такива, които само фигурират без да функционират.

- Лансират се нищо не означаващи формули от типа на “малка, но модерна армия”. Един път се обявява, че модернизацията започва веднага (според Националната военна стратегия, приета на 18.05.2000), друг път – че

модернизацията щяла да стартира след 2004, когато завърши преструктурирането (разбирай ликвидирането!) на армията. Накрая се оказваме с армия, която е и малка, и не е модерна.

Как след всички тези и още толкова други бъркотии, сътворени от Министерството на отбраната, можем да очакваме, че точно решенията му за ликвидиране на ракетите са правилни? Още повече, че дори от пръв поглед личи, колко несъстоятелни са

Доводите за унищожаването на ракетите

Зад многото публикувани данни, например за ракетите Р-300 (размери, тегло и други характеристики), както и зад използваните от ликвидаторите неоснователни аргументи – че са “ядрени”, “неточни”, “екологично опасни”, “архаични” и “ненужни”, се скрива истината, че въпреки някои недостатъци, каквито могат да се намерят за всяко оръжие, те, ракетите, са съществен елемент на бойната мощ на армията, а оттам и на националната ни сигурност. Във военнополитически аспект ролята на Ракетни войски се определя от възпиращото им въздействие спрямо потенциалния противник. Много са и предимствата им и от военнотехническа гледна точка: голям поразяващ обхват, относително ниска уязвимост от противника, възможност за изпълнение на задачи във всякакви метеорологични условия и още редица други.

Има една проста схема: “пари-оръжия (в това число и ракети)-сигурност”. По силата на тази схема ние сме похарчили народни пари, сдобили сме се с ракети, тези ракети още ги имаме и можем да разчитаме на тях поне 10-12 години напред, а наличността им обуславя определена степен на сигурност в конкретни обстоятелства, които могат да възникнат.

Проблемът с ракетите, другите оръжия, както и с оценката на състоянието, възможностите и насоките за развитие на армията, освен политически, икономически и военнотехнологични, има и други измерения. Става дума за

Националното ни достойнство

За щяло и нещяло се канят чуждестранни експерти да преценят едно или друго нещо в армията ни, какъвто бе случаят с извиканите от чужбита специалисти в “бригадата Р-300” през декември 2000-та. Разбира се, умението да се учим от другите и техния опит, е нещо много важно и полезно. Но, когато имаш собствен кадрови потенциал, да търсиш помощ отвън само от сервилност може и да е много изгодно в личен план за някои висши български държавни служители (по-скоро “просители”), но не и за самочувствието и достойнството на нацията. Не е за пренебрегване и фактът, че се поставят в неловко положение и поканените чужденци. Следва много внимателно и при доказана обективна необходимост да се търси, отчита и ползва мнението на чуждите експерти. Необходима е въздържаност и умереност не защото те са слаби професионалисти, нито пък недоброръководни или недоброръководители (макар че за някои от тях това не може да се изключи). Те просто не са запознати с конкретните национални и регионални особености – исторически, политически, икономически и военни – така, както нашите специалисти, и е трудно да се очаква от тези външни хора най-компетентното и правилно мнение и решение. Не трябва да се оставя без внимание и формиращият се национален манталитет на недоверие към тях, породено от

съмнението, че обслужват небългарски интереси. Поради това, дори и да предложат относително добро експертно мнение, оставащото съмнение и колебливото му възприемане, ще минира (най-малкото ще отслаби) усилията за неговата практическа реализация.

И така, трябва ли да се отказваме от ракетите, които имаме сега, и кога следва да го сторим?

Какво да се прави?

Всъщност, има няколко възможности:

1. Нищо да не се предприема с Ракетни войски – нито съкращаване, още по-малко ликвидиране, нито раз местване, нито реорганизиране и преобразуване – докато не се намери вярното решение за тях. Вярно – от гледна точка на националната сигурност, националните интереси, националното достойнство, националните възможности и адекватно разбиране отвън. Това може да продължи до изтичане срока на годност на ракетите, т.е. най-малко още 10-12 години, а ако този срок се удължи по преценка на компетентните технически органи, времето за съхранение и поддържане се увеличава. Няма закъде да бързаме със съкращения и ликвидация. Бързането е нужно само, когато нещо полезно се създава или гради.

2. Към преждевременно (преди изтичане срока им на годност) снемане на ракетите, в частност на Р300 и СС-23, може да се пристъпи при следните условия:

- след като се намери и достави ракетно въоръжение, което да замени досегашното, като следва да се търсят по-съвременни образци въоръжение (например модерни руски или американски ракетни комплекси);

- в случай, че доставянето на това по-ново въоръжение е във възможностите на националните финанси и оказваната ни помощ отвън, като във втория случай изгодата – не само военна, но и политическа, ще е взаимна;

- при следващи преговори за съкращаване на въоръженията – регионални в Югоизточна Европа (или в по-голям мащаб), равностойно с другите страни и без да бъдем ощетени, българските ракети (или част от тях) могат да бъдат включени в списъка за съкращаване, заедно с равнозначни средства от другите страни. Защото, ако сега ги премахнем едностранно, после ще се наложи да посегнем на останалото си въоръжение;

- ракетите ни биха могли да бъдат част от цената за включването ни в НАТО, но не като отдалечена и неясна перспектива (както е сега), а едва когато това стане предстоящо и гарантирано събитие, даващо ни сигурност, равна и по-голяма от гарантираната с въпросните ракети, т.е. ще се реализира формулата “сигурност за сигурност”.

Основната команда в Ракетните войски е “За бой!”. Противоположната пък е “Отбой!”. Тези команди се използват при тренировки и в бойни условия, а се подават на равнище непосредствени изпълнители – разчетите при бойните машини. Сега обаче, командата “Отбой!” е подадена на Ракетни войски на национално-политическо

равнище. Струва ми се, че тази команда трябва да се отмени незабавно и да не се изпълнява. Просто, защото е опасна за България.

---

* Бивш командващ Ракетни войски и понастоящем вицепрезидент

сп."НИЕ" бр.2,2001 г.

Коментар (Ж.Войников)

Предателството беше извършено, Ракетните войски на БА бяха унищожени. Днес на въоръжение е един-единствен ракетен дивизион ОТРК-Точка, където имах честта да служа (1992-2001 г.) докато беше на дислокация в гр.Стара Загора.

9K79

ОТРК - "ТОЧКА"

А сега г-н генерала, за който съм слушал много легенди, дали е на същото мнение вече като вицепрезидент на един национално безотговорен и безличен президент!?